

Açık ve Uzaktan Öğrenmede Öğrenenlerin Ödevlere İlişkin Memnuniyetlerinin İncelenmesi*

Examination of Learners' Satisfaction with Homework in Open and Distance Learning

Belgin BOZ YUKSEKDAĞ¹, Ali İhsan İBİLEME², Nejdet KARADAĞ³

¹Anadolu Üniversitesi/Açıköğretim Fakültesi, Uzaktan Öğretim Anabilim Dalı. bboz@anadolu.edu.tr

²Anadolu Üniversitesi/Bilgisayar Araştırma ve Uygulama Merkezi. aibileme@anadolu.edu.tr

³Anadolu Üniversitesi/Açıköğretim Fakültesi, Uzaktan Öğretim Anabilim Dalı. nkaradag@anadolu.edu.tr

Makalenin Geliş Tarihi: 14.01.2021

Yayına Kabul Tarihi: 02.11.2021

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, açık ve uzaktan öğrenmede öğrenenlerin ödevlere ilişkin memnuniyetlerinin incelenmesidir. Bu amaçla Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi'nde 2017-2018 öğretim yılından itibaren öğrenenlerin değerlendirilmesinin tamamen ödevlerle gerçekleştirildiği Edebi Metin İncelemeleri, Felsefi Araştırma ve Yazı, Sosyolojide Araştırma ve Uygulamalar ve Tarih İncelemeleri derslerini alan 486 öğrenen araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırma tarama modelinde, nicel ve tekil desende tasarlanmıştır. Araştırmada veriler çevrim içi olarak uygulanan bir ölçme aracı ile toplanmıştır. Uygulanan ölçme aracının güvenirlik katsayısı 0.84 olarak hesaplanmıştır. Yapı geçerliliğini test etmek için yapılan faktör analizi sonucuna göre Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)= 0.82 ve Bartlett testi $\chi^2= 1944.141$; $p= 0.000$ bulunmuştur. Araştırmada temel bileşenler analizi ile ölçme aracının faktör yapısı belirlenmiş, tek faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Bu yapı "öğrenenlerin ödevlere ilişkin memnuniyeti" şeklinde adlandırılmıştır. Faktör yük değerlerinin .685 ve üzerinde olduğu görülmüştür. Tek faktöre ilişkin varyans oranı %59.254'tür. Öğrenenlerin memnuniyetleri yaş, cinsiyet ve aldıkları ders değişkenleri açısından incelenmiştir. Elde edilen bulgular, öğrenenlerin memnuniyetlerinin yaş ve alınan ders değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılaştığını göstermiştir. Genel olarak öğrenenlerin ödevlerden memnun oldukları görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Açıköğretim sistemi, Öğrenen, Ödev, Ölçme-Değerlendirme

---

* **Alıntılama:** Boz Yuksekdağ, B., İbileme, A. İ. ve Karadağ, N. (2021). Açık ve uzaktan öğrenmede öğrenenlerin ödevlere ilişkin memnuniyetlerinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(3), 1525-1552

ABSTRACT

The purpose of this research is to examine students' satisfaction with homework in open and distance learning. The sample of the research consists of 486 learners who took the courses of Literary Text Analysis, Philosophical Research and Writing, Research and Applications in Sociology, and History Studies in which the assessment of learners is carried out entirely with homework in Anadolu University Open Education System since the 2017-2018 academic year. The research is designed in scanning model, quantitative and singular design. The data in the study were collected with an online measurement tool. The reliability coefficient of the applied measurement tool is 0.84. According to the factor analysis results to test the construct validity, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)= 0.82 and Bartlett test $\chi^2= 1944.141$; It was found with $p= 0.000$. In the research, the factor structure of the measurement tool was determined by principal component analysis, and a single factor structure was obtained. Factor loading values were found to be .685 and above. The variance rate explained for a single factor is 59.254%. The views of the learners were examined in terms of age, gender and course taken variables. The satisfaction of the learners was examined in terms of age, gender and course taken variables. The findings showed that the satisfaction of the learners differed significantly according to the age and course taken variables. In general, it was observed that the learners were satisfied with the homework.

Keyword's: *Open education system, Learner, Homework, Measurement-Evaluation*

GİRİŞ

Açık ve uzaktan eğitim sistemleri; eğitim materyali, yöntem, iletişim, destek ve değerlendirme gibi belirli bileşenler üzerine yapılandırılmıştır (Kofou, 2019). Bu bileşenlerden değerlendirme, öğrenenlerin çabasının yönünü belirlemede ve öğrenenler ile eğitimciler arasında bir iletişim kanalı sağlamada özel öneme sahiptir (Macdonald, 2004). Martell ve Calderon (2005)'a göre değerlendirme, bir öğrenme hedefi hakkında toplanan verilere ve eserlere dayalı olarak planlama, tartışma, fikir birliği oluşturma, yansıtma, ölçme, analiz etme ve iyileştirmeyi içeren döngüsel bir süreçtir. Öte yandan değerlendirme, test etme, performans değerlendirme, proje değerlendirmeleri ve gözlemler dâhil olmak üzere bir dizi etkinliği kapsamaktadır (Orlich, Harder, Callahan ve Gibson, 2004).

Uzaktan eğitimde değerlendirme, dışsal olarak sınavlar aracılığıyla ve içsel olarak ödevler yoluyla gerçekleşmektedir (Jumani, Rahman, Iqbal ve Chishti, 2011). Kurumlar için ödev, öğrenenlerin iç değerlendirme kaynağıdır. Uzaktan öğrenenler ödevleri hazırlar ve öğreticilere sunarlar. Öğreticiler, ödevleri değerlendirerek sonuçları öğrenenler ve kurumla paylaşır. Bu şekilde kurum, öğrenenlerin iç değerlendirme kayıtlarını yönetir (Jumani vd., 2011).

Ödevler, öğretici ve öğrenen arasında iletişim kurmak için bir kaynaktır. Öğrenenlere ödevleri tamamlamaları için talimatlar verilir. Ödevleri hazırlarken öğrenenler, dersin sorumlusuna sorular sormaktadır. Dersin sorumlusu, ödevleri değerlendirdikten sonra öğrenenlere performansları hakkında geri bildirimde bulunmaktadır. Tüm bunlar, öğrenenler ve ders sorumluları arasındaki mesafeyi azaltmakta ve onları öğrenme sürecinde sosyal ve aktif hâle getirmektedir (Earl, 2013).

Uzaktan öğrenenlerin öğrenme sürecinde ödevler önemli bir role sahiptir. Uzaktan eğitim sistemlerinde biçimlendirici değerlendirmenin önemli bir bileşeni olan ödevler, öğretme ve öğrenme sürecinin önemli bir etkinliği olarak değerlendirilmektedir (Ali, Mehmood ve Mahmood, 2011; Akhter ve Ali, 2016). Cabı (2016), uzaktan öğrenenlerin

genel başarısına en fazla etkisi olan ölçme aracının ödevler olduğunu belirtmiştir. Bir konu hakkında derinlemesine inceleme yapılması amacıyla verilen ödevler, kapsamlı ve verimli bir çalışma olması, gelişimin izlenmesi bakımından tercih edilmektedir (Baykul, Gelbal ve Kelecioğlu, 2001; Cabı, 2016).

Açık ve uzaktan öğrenmede; öğrenenler, verilen ödevleri belirlenen sürelerde teslim etmek zorundadır. Bu bağlamda, öğreticilerin, öğrenenlerin dersi tamamlamalarına ve öğrenme sürecinde etkili ve verimli öğrenme deneyimleri edinmelerine yardımcı olabilecek ödevler yapılandırılmaları oldukça önemlidir (Buttner ve Black, 2014; Akhter ve Ali, 2016). Düzenli aralıklarla yapılan ödevler; uzaktan eğitimin temel taşı oluşturmakta, öğrenenler ve öğreticiler arasında diyalog sağlamaktadır. Öte yandan, öğreticiler, öğrenenlere kendi başlarına kaliteli ödevler hazırlamada rehberlik ettiğinde ve öğrenenlerin ödev yazma becerilerini geliştirmelerini kolaylaştırmak için yapıcı ve destekleyici yorumlar sağladığında, uzaktan eğitim daha etkili gerçekleşmektedir (Jumani vd., 2011). Bir başka deyişle düzenli olarak yapılan ödevlere, zamanında, kapsamlı ve kaliteli geri bildirim vermek ödev ve öğrenme ile başa çıkmada ve öğrenen-öğretici arasındaki etkileşimi yapılandırmada oldukça önemlidir. Kofou (2019), biçimlendirici bir değerlendirme aracı olarak ödevlerle öğrenenlere sağlanan geri bildirimlerin motivasyon ve öğrenmeye önemli bir katkısı olduğunu belirtmektedir.

Uzaktan eğitimde ödev sayısı ve alınan geri bildirimlerin; geleneksel eğitimde alınan ödev ve geri bildirimlerden çok daha fazla olduğu belirtilmektedir (Gibbs ve Simpson, 2005). Yazılı ödevler hakkında zamanında, gerçekçi ve ileriye dönük geri bildirim de son derece önemlidir. Bu geri bildirimler iyileştirme önerileri içermekte ve öğrenenlerin dönem sonu ya da bitirme sınavlarına hazırlanmaları konusunda yardımcı olmaktadır. Ayrıca ödevler; öğrenenlerin çalışma çabasını geliştirir, üst bilişi teşvik eder, öğrenenlere öğrenme üzerine düşünme ve kendilerini değerlendirme şansı verir ve sonraki ödevleri nasıl yapacakları konusunda onlara rehberlik eder (Kofou, 2019). Schulze (2009) öğrenenlerin ödevler ile ilgili daha doğrudan ve kişisel geri bildirim almak istediklerini belirtmiştir.

Pandey ve Parveez (2006), ödevlerin öğrenenin dersi anlamasına yardımcı olduğunu, öğrenenlerin öğrenme eksiklikleri hakkında öğreticilerden öneri almalarına ve kendilerini geliştirmenin yollarını öğrenmelerine olanak sağladığını ifade etmiştir. Ödevlerin sonuçları öğrenenler için değerlidir, onları dersteki konuları hakkında bilgilendirir. Buttner ve Black (2014)'de açık ve uzaktan öğrenmede ödevlere anında geri bildirim verilmesinin öğrenenlere doğru cevapları görmek için olanak tanıdığı ve onların var olan bilişsel yapılarına yeni bilgilerin eklemesine yardımcı olduğunu vurgulamaktadırlar.

Ödevler, uzaktan eğitim sürecinde önemli bir ölçme aracı olarak kabul edilmektedir. Öğrenenler bir dönem boyunca derslere katılır ve her dersin ödevlerini hazırlarlar. Böylelikle uzaktan eğitimde öğrenme; görevlendirme çalışmasının zorunlu bileşeni ile yönetilir ve mümkün hâle getirilir (Ali, Mehmood ve Mahmood, 2011). Ödev hazırlama ve değerlendirme sürecine dâhil olan personelin aktif ve becerikli olması; öğrenenlerin ödevlerinin objektif bir şekilde değerlendirilmesi, öğrenenlere kaliteli bir öğrenme deneyimi sağlanması açısından önemlidir.

Ödevlerin objektif olarak değerlendirilebilmesi için dereceli puanlama anahtarlarının özenle hazırlanması gerekmektedir. Dereceli puanlama anahtarları, öğrenenlere yaptıkları çalışmaların hangi ölçütlere göre değerlendirileceğini ve performanslarının hangi puana denk geldiğini göstermektedir (Kan, 2017). İki tür dereceli puanlama anahtarı vardır. Bunlardan ilki, başarı ölçütlerinin ayrıntılı olarak belirlendiği öğreticinin ödevi bir bütün olarak değerlendirmesine olanak tanıyan bütünsel dereceli puanlama anahtarıdır. İkincisi ise; farklı boyutlarda başarı ölçütlerinin ayrıntılarıyla belirlendiği, her bir boyuttaki başarı düzeyleri hakkında bilgi veren analitik dereceli puanlama anahtarıdır. Bu puanlama anahtarları öğrenenlere çalışma performansları hakkında ayrıntılı geri bildirim verebilme imkânı sağlar (Kutlu, Doğan ve Karakaya, 2009).

Dereceli puanlama anahtarları için güvenilirlik, “değerlendirmeye tabi tutulan bir öğrencinin performansının her değerlendirişte ve her değerlendiren kişiden yine aynı puanı alması” olarak tanımlanmaktadır (Tuncel, 2011). Dereceli puanlama

anahtarlarının güvenilirliğinin sağlanmasında puanlayıcılar arası uyuşmaya bakılmaktadır (Moskal ve Leydens, 2000). Puanlamada güvenilirliğin sağlanması için aynı ödevi birden fazla puanlayıcının notlandırması ve bu puanlayıcıların verdikleri puanlar arasında önemli bir fark olması durumunda ödevin bir üst puanlayıcı tarafından puanlanması gibi uygulamalar yapılmaktadır. Bilgisayar teknolojilerinin sağladığı olanaklarla günümüzde bu tür uygulamaları çevrim içi olarak gerçekleştirmek mümkün olabilmektedir.

Uzaktan eğitimde öğrenenler hazırladıkları ödevleri çevrim içi olarak kurumların web sayfası üzerinden ya da özel olarak geliştirilen ödev yükleme sistemleri aracılığıyla teslim edebilmektedir. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi'nde de öğrenenler ödev, proje ve e-portfolyo şeklinde hazırladıkları çalışmalarını özel olarak geliştirilen bir sistem aracılığıyla çevrim içi olarak teslim etmektedirler. Aşağıda kısaca bu sistemin işleyişinden bahsedilmiştir.

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi Ödev Sistemi Alt Yapısı

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi (AÖS) kapsamında lisans düzeyinde dört farklı bölümde dönem ödevi sistemi uygulanmaktadır. Bu kapsamda Bilgisayar Araştırma ve Uygulama Merkezi (BAUM) Web Grubu tarafından öğrenenlerin ödevlerinin yüklenmesi ve değerlendirilmesi için uygulamalar geliştirilmiştir. Ödev yükleme aşamasında öğrenenlerin almış oldukları derse göre ödev konuları ve gerekli açıklamalar sistem üzerinde gösterilmektedir. Öğrenenlere bildirilen süre içerisinde hazırlamış oldukları maksimum 1.200 kelimedenden oluşan ödevi sisteme yüklemeleri talep edilmektedir. Ödevi ister çevrim içi olarak sistem üzerinde isterse bir word belgesi üzerinde hazırlayıp sisteme yükleme işlemi yapılabilir. Sistem üzerinde veri kaybını engellemek adına otomatik olarak her iki dakika da bir veriler kaydedilmektedir. Ayrıca öğrenen tarafından yapılan işlemler versiyonlanarak sistemde saklanmaktadır.

Ödev yükleme işlemi bittikten sonra değerlendirmede kullanılacak dereceli puanlama anahtarları sisteme işlenmektedir. Dereceli puanlama anahtarları derslerin program koordinatörleri tarafından belirlenen ölçütlere göre hazırlanmaktadır. Hazırlanan

dereceli puanlama anahtarları birisi ders sorumlusu olmak üzere üç ölçme değerlendirme uzmanı tarafından kontrol edilmekte ve gerekli düzeltmeler program koordinatörlerinin görüşleri de alınarak yapılmaktadır. Ödevler hazırlanan dereceli puanlama anahtarına göre iki puanlayıcı tarafından değerlendirilmekte, iki puanlayıcının verdiği puanlar arasında bir fark oluştuğunda ödev üst puanlayıcıya (hakeme) gitmektedir. Hakemin yapmış olduğu değerlendirme sonucu esas alınarak nihai puan belirlenmektedir. Hakemler, programda ödev uygulaması yapılan derslerin editörü ya da ünite yazarları arasından belirlenmektedir. Ödevlerin bu dereceli puanlama anahtarlarıyla farklı alan uzmanları tarafından değerlendirilmesi sağlanmaktadır. Değerlendirme sürecinde öncelikle dersi alan öğrenen sayısına göre puanlayıcı sayısı belirlenmektedir. Her bir puanlayıcıya alanı ile ilgili ödevler rastgele atanmaktadır. Her bir ödev, alan uzmanı iki puanlayıcı tarafından değerlendirilmektedir. Puanlayıcılar arasında bir uyuşmazlık olması durumunda ise üçüncü bir alan uzmanının değerlendirmesine başvurulmaktadır. Çevrim içi olarak gerçekleştirilen ödev değerlendirme sürecinde puanlayıcılar öğrenenlerin ödevlerini ve dereceli puanlama anahtarlarını aynı ekranda görebilmekte ve değerlendirme işlemini belirlenen süreler dâhilinde istediği zaman ve yerden yapabilmektedir. Şekil 1'de ödev değerlendirme sayfası örneği verilmiştir.

Değerlendirme Formu

Kılgı No	Durum	Ders	İşlem
3460	1. Durum	TURKATU - Ediltili Metin İncelemeleri	Gör

Soru 1. Sosyal Medya Kullanımının Türkçe Üzerindeki Etkisine Gösterilen Bir Sorunun Çözümü

Doğru Cevap

Bos, etkisiz yani 0 Puan

Bir sorunu çözümler veya iki sorunu çözümler 1 Puan

İki sorunu detaylı olarak çözümler 2 Puan

Soru 2. Sosyal Medya Kullanımının Türkçe Üzerindeki Etkisine Gösterilen en az bir örneğin çözümler

Doğru Cevap

Bos, etkisiz yani 0 Puan

Örnekle çözümler fakat etki mekanizması anlatılmamış 1 Puan

Örnekle ve etki mekanizması detaylı olarak anlatılmış 2 Puan

Soru 3. Medya Kullanımının Türkçe Üzerindeki Etkisine İlgili en az bir örneğin çözümler

Doğru Cevap

Bos, etkisiz yani 0 Puan

En az bir örneğin çözümler fakat örneğin uygulamaya geçimini anlatılmamış 1 Puan

Örnekle ve uygulamaya geçimini detaylı olarak anlatılmış 2 Puan

[Yazdır](#) [Tutarlı Olarak Kopyala](#) [Kopyala ve Özetle](#)

Şekil 1: Çevrim İçi Ödev Değerlendirme Sayfası

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi'nde dönemlik ödev dersi uygulaması Felsefe, Sosyoloji, Tarih ve Türk Dili ve Edebiyatı Lisans Programlarında 2017-2018 öğretim yılından itibaren dört ders (Edebî Metin İncelemeleri, Felsefi Araştırma ve Yazı, Sosyolojide Araştırma ve Uygulamalar ve Tarih İncelemeleri) kapsamında yürütülmeye başlanmıştır.

Çevrim içi ödev hazırlama ve değerlendirme çalışmalarının yeni kurulan bir sistem aracılığıyla yürütülmesinin konu edinildiği bu araştırma, bu yöndeki çalışmaların öğrenenlerin memnuniyetleri doğrultusunda iyileştirilmesi bakımından önemlidir. Bu bağlamda bu araştırmada, ödev değerlendirme sürecinin verimliliğini artırmaya yönelik çalışmalara katkı sağlayacağı düşüncesiyle öğrenenlerin ödevlere ilişkin memnuniyetlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Bu araştırmanın amacı, Açıköğretim Sistemi'nde öğrenenlerin ödevlere ilişkin memnuniyetlerinin incelenmesidir. Bu bağlamda öğrenenlerin uzaktan eğitime ilişkin memnuniyetleri üzerinde etkili olduğu düşünülen cinsiyet, yaş ve aldıkları ders değişkenlerine göre çalışma tasarlanmıştır. Açık ve uzaktan öğrenmede başarıya etki eden faktörler kız ve erkek öğrenciler arasında oldukça farklı olduğundan cinsiyet, önemli bir değişken olarak kabul edilir (Jung, 2012). Örneğin; Taplin (2000), çocuk bakımı, ders materyallerini zamanında temin edememe gibi kişisel veya ailevi sorunların, uzaktan eğitim programlarını bırakmayı düşünen kız öğrenenler için ana problemler olduğunu belirtmektedir. Öte yandan erkek ve kız öğrenenlerin tercih ettikleri öğrenme stillerinde önemli ölçüde farklılıklar olduğu, kadınların erkeklerden daha fazla akrabalarından, meslektaşlarından ve öğretmenlerinden yardım istediği ve kadınların erkeklerden daha fazla kendi çalışma kılavuzlarını oluşturduğu görülmüştür (Marley, 2007). Bu bağlamda cinsiyet değişkeni öğrenenlerin açık ve uzaktan öğrenmede ödevlere ilişkin memnuniyetlerini incelemeye önemli bir değişken olarak görülmüştür. Araştırmanın diğer değişkeni olan yaş, uzaktan eğitimde öğrenenlerin memnuniyetlerini etkileyen sosyal bulunuşluk açısından önemli bir değişkendir.

Gündüz, Aydemir ve Karaman (2018) genç öğrenenlerin, yaşlı öğrenenlere göre sosyal bulunuşluk düzeylerinin daha yüksek olduğunu belirtmektedir. Bu bağlamda yaş değişkeni de açık ve uzaktan öğrenmede öğretim materyallerinin ve değerlendirme görevlerinin tasarımında önemli bir değişkendir. Öte yandan öğrenenlerin aldıkları derslerde uzaktan eğitimde memnuniyetleri üzerinde etkili olabilir. Uzoğlu (2017) öğrenenlerin sözel derslerin uzaktan eğitimle verilmesini uygun bulduklarını belirtmiştir. Bayazit, Aksoy ve Kırnay, (2011), öğrenenlerin uzaktan eğitim ortamlarını matematik gibi sayısal dersler için kullandıklarını tespit etmiştir. Bu nedenle derslerin içerikleri ve türü de uzaktan eğitimde ödevlerin tasarımında önem verilmesi gereken bir unsurdur. Bu bağlamda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğrenenlerin ödevlere ilişkin memnuniyetleri cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
2. Öğrenenlerin ödevlere ilişkin memnuniyetleri yaş gruplarına göre farklılık göstermekte midir?
3. Öğrenenlerin ödevlere ilişkin memnuniyetleri almış oldukları derslere göre farklılık göstermekte midir?

Araştırmanın Deseni

Araştırma tarama modelinde, nicel ve tekil desende tasarlanmıştır. Tarama modeli, var olan durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar. Tarama modelinde araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesnelere kendi koşulları içinde olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2013). Tekil tarama modellerinde ilgilenilen olay, madde, birey, grup, kurum, konu vb. birim ve duruma ait değişkenler, ayrı ayrı betimlenmeye çalışılır. Bir başka deyişle her bir birimde durum nedir, sorusuna yanıt aranır (Büyüköztürk, 2016). Bu araştırmada da Açıköğretim Sistemi'nde öğrenenlerin ödevlere yönelik memnuniyetleri; cinsiyetlerine, yaşlarına ve almış oldukları derslere göre ayrı ayrı değerlendirilerek bu değişkenlerin memnuniyet açısından rolü belirlenmeye çalışılmıştır.

Katılımcı Grubu

Araştırmada katılımcılar, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi'nde Felsefe programında Felsefi Araştırma ve Yazı, Sosyoloji programında, Sosyolojide Araştırma ve Uygulamalar, Tarih programında Tarih İncelemeleri ve Türk Dili ve Edebiyatı programında da Edebî Metin İncelemeleri derslerini alan toplam 486 öğrenenden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğrenenlerin aldıkları dersler ve cinsiyetlerine ilişkin dağılımları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyete ve Aldıkları Derslere Göre Dağılımları

Dersler	Edebî Metin İncelemeleri	Felsefi Araştırma ve Yazı	Sosyolojide Araştırma ve Uygulamalar	Tarih İncelemeleri	Toplam	
Cinsiyet	Kadın	65 (%24.4)	23(%8.6)	160 (%60.2)	18 (%6.8)	266 (%55.3)
	Erkek	18 (%8.4)	40(%18.6)	122 (%56.7)	35 (%16.3)	215 (%44.7)
		83(%17.3)	63(%13.1)	282 (%58.6)	53 (%11)	481 (%100)

Tablo 1'e göre; araştırmaya katılan öğrenenlerin %58.6'sı Sosyolojide Araştırma ve Uygulamalar dersini, %17.3'ü Edebî Metin İncelemeleri dersini, %13.1'i Felsefi Araştırma ve Yazı dersini, %11'i de Tarih İncelemeleri dersini almıştır. Katılımcılardan 5'i aldığı dersi işaretlememiştir. Analizlerde bu durum kayıp veri olarak değerlendirilmiştir. Katılımcıların yaşa ve aldıkları derslere göre dağılımları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Yaşa ve Aldıkları Derslere Göre Dağılımları

Dersler		Edebî Metin İncelemeleri	Felsefi Araştırma ve Yazı	Sosyolojide Araştırma ve Uygulamalar	Tarih İncelemeleri	Toplam
Yaş	23-28	18(%24.3)	7 (%9.5)	45 (%60.7)	6 (%8.1)	76
	29-34	26 (%24.1)	10 (%9.3)	57(%52.8)	15(%13.9)	108
	35-40	19 (%17.9)	11(%10.4)	66 (%62.3)	10 (%9.4)	106
	41-46	13 (%17.6)	5 (%6.8)	49 (%66.2)	7(%9.5)	74
	47 ve Üzeri	7 (%6)	30(%25.6)	65(%55.6)	15(%12.8)	117
Toplam		83 (%17.3)	63(%13.1)	282(%58.6)	53(%11)	481

Tablo 2 incelendiğinde; yaş gruplarına göre en yüksek dağılımın Edebî Metin İncelemeleri dersinde 29-34 yaş aralığında, Felsefi Araştırma ve Yazı dersinde 47 yaş ve üzerinde, Sosyolojide Araştırma ve Uygulamalar dersinde 35-40 yaş aralığında ve Tarih İncelemeleri dersinde ise 29-34 ve 47 yaş ve üzeri grupta eşit olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Etik Kurallara Uygunluk

Bu araştırmanın tüm aşamalarında (çalışmaya hazırlık, araştırma konusunun belirlenmesi, veri toplama araçlarının hazırlanması, katılımcıların belirlenmesi, verilerin toplanması ve analizi, araştırmanın bulgularının yorumlanması ve bilgilerin sunulması) “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında belirlenen bilimsel etik, ilke ve kurallara uyulmuştur. Ayrıca araştırmanın etik kurallara uygunluğunu belirlemek için Anadolu Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’ndan 29.09.2020 tarih ve 53864 sayılı Etik Kurul Karar belgesi (EK-1) alınmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veriler Google Form aracılığıyla uzman görüşlerine başvurularak geliştirilen bir ölçme aracıyla toplanmıştır. Ölçme aracında demografik bilgileri sorgulayan 3 soru, ödevlere ilişkin memnuniyet durumlarını belirlemeye yönelik 12 Likert tipi soru ve 1 adet açık uçlu soru yer almıştır. Ölçme aracının sonunda yer verilen açık uçlu soruda, öğrenenlerin ölçme aracıyla öngörülemez durumlar için konuyla ilgili diğer görüş ve önerileri toplanmıştır. Ödev uygulamasında öğrenenlerin memnuniyet durumlarını belirlemek amacıyla hazırlanan ölçme aracının yapı geçerliliğini test etmek için yapılan faktör analizi sonucunda Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)=0.82 ve Bartlett testi $\chi^2=1944.141$; $p=0.000$ bulunmuştur. Analiz sonucunda ölçme aracında yer verilen 2, 9, 10, 11 ve 12. maddelerin faktör yapısına uygun olmadığı belirlenmiş ve ölçme aracından çıkarılmıştır. Bu işlemde sonra yapılan faktör analizinde ölçme aracı 7 maddelik tek faktörlü yapıya dönüşmüştür. Tablo 3'teki temel bileşenler analizi sonuçları incelendiğinde faktör yük değerlerinin 0.685 ve üzerinde olduğu görülmüştür. Tek faktörün açıkladığı varyans oranı %59.254'tür. Tek boyutlu ölçme aracı, "ödevlere ilişkin memnuniyet" olarak adlandırılmıştır. Ölçme aracındaki maddelerin faktör yük değerleri tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Temel Bileşenler Analizi Tablosu

İfadeler	
Ödev/Proje dersinde ödev hazırlarken araştırma yapma yeterliği kazandığımı düşünüyorum. (M5)	.814
Ödev/Proje dersinde ödev hazırlarken araştırma raporu yazma yeterliği kazandığımı düşünüyorum. (M6)	.814
Ödev/Proje dersinde alanımla ilgili önemli bilgilerin ölçüldüğünü düşünüyorum. (M4)	.813
Ödev/Proje dersinde aldığım puanın bilgi seviyemi yansıttığını düşünüyorum. (M7).	.786
Ödev/Proje dersinde değerlendirmenin adil olduğunu düşünüyorum. (M8)	.772
Ödevin nasıl değerlendirileceğine yönelik hazırlanan dereceli puanlama anahtarının (rubrik) anlaşılır olduğunu düşünüyorum. (M3).	.692
Ödev/Proje dersinde belirlenen konuların ilgi çekici olduğunu düşünüyorum. (M1)	.685

Veri Toplama Süreci

2019-2020 öğretim yılı Yaz Okulunda Ödev uygulamasına katılmış olan 3.866 öğrenene ölçme aracının katılım linki ve bilgilendirme yazısı gönderilmiştir. Bu yazıda öğrenenlerin çalışmaya gönüllülük esasına göre katıldığı ve sonuçların sistemin iyileştirilmesi açısından da kullanılacağı belirtilmiştir. 1-15 Kasım 2020 tarihleri arasında uygulanan ölçme aracını 486 öğrenen cevaplamıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada toplanan verilerin analizinde SPSS 20.0 kullanılmış, betimsel analizler için yüzde-frekans tabloları kullanılmıştır. Cinsiyet değişkeni için t testi, yaş ve alınan ders değişkenleri için ANOVA kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde ölçme aracına yanıt veren 486 öğrenenin cevapları araştırma soruları kapsamında yorumlanmıştır.

Birinci araştırma sorusuna ilişkin bulgular

Öğrenenlerin ödevlere ilişkin memnuniyetleri cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?

Cinsiyet değişkenine göre ölçme aracındaki ifadeler verilen yanıtlarda anlamlı fark olup olmadığına ilişkin t testi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Öğrenenlerin Ödevlere İlişkin Memnuniyetlerinin Cinsiyet Açısından İncelenmesi

	Cinsiyet	N	Ort	SS	Sd	t	P
Ölçek	Bayan	269	3.6118	.83091	484		.560
	Erkek	217	3.5662	.96537			
Toplam					0.576		
Puanı							

($t=.560$; $p>.05$).

Tablo 4'te verilen t testine göre, ölçme aracında yer alan ifadeler verilen yanıtlarda, cinsiyet bakımından anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bir başka deyişle, hem kadın hem de erkek katılımcıların açık ve uzaktan öğrenmede ödevlere ilişkin memnuniyet durumları benzerdir.

İkinci araştırma sorusuna ilişkin bulgular

Öğrenenlerin ödevlere ilişkin memnuniyetleri yaş gruplarına göre farklılık göstermekte midir?

Yaş değişkenine göre ölçme aracındaki ifadeler verilen yanıtlarda anlamlı fark olup olmadığına ilişkin ANOVA testi sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Öğrenenlerin Ödevlere İlişkin Memnuniyetlerinin Yaş Değişkeni Açısından İncelenmesi

Yaş	Varyansın	Kareler	Sd	Kareler	F	p
	Kaynağı	Toplamı		Ortalaması		
Ölçek toplam puanı	Gruplar arası	10.990	5	2.198	2.09	.016
	Gruplar içi	375.591	480	.782		
	Toplam	386.581	485			

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda yaş ile ölçek toplam puanı arasında anlamlı fark bulunmuştur [$F(5,480)=2.198, p<.05$]. Yapılan Post Hoc testine göre bu farklılığın 23-28 yaş grubu ile 47 yaş ve üzerinde olan grup arasında olduğu görülmüştür. 23-28 yaş grubundaki öğrenenlerin ödevlere ilişkin memnuniyetleri, 47 yaş üzerinde olan öğrenenlerden daha fazladır.

Üçüncü araştırma sorusuna ilişkin bulgular

Öğrenenlerin ödevlere ilişkin memnuniyetleri almış oldukları derslere göre farklılık göstermekte midir?

Aldıkları ders değişkenine göre ölçme aracındaki ifadelerle verilen yanıtlarda anlamlı fark olup olmadığına ilişkin ANOVA testi sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Öğrenenlerin Ödevlere İlişkin Memnuniyetlerinin Alınan Dersler Açısından İncelenmesi

Aldıkları Dersler	Varyansın	Kareler	Sd	Kareler	F	p
	Kaynağı	Toplamı		Ortalaması		
Ölçek toplam puanı	Gruplar arası	6.879	3	2.293	2.888	.035
	Gruplar içi	378.712	477	.794		
	Toplam	385.591	480			

Tablo 6'ya göre yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda öğrenenlerin aldıkları dersler ile ölçek toplam puanı arasında anlamlı fark bulunmuştur [$F(3,477)=2.888,$

p<.05]. Yapılan Post Hoc testine göre bu farklılığın “Sosyolojide Araştırma ve Uygulamalar” dersi ile “Tarih İncelemeleri” dersi arasında olduğu görülmektedir. Sosyolojide Araştırma ve Uygulamalar dersini alan öğrenenlerin ödevlerden memnuniyetleri, Tarih İncelemeleri dersini alanlara göre daha fazladır.

Diğer Görüş ve Önerilere İlişkin Bulgular

Ölçme aracında öğrenenlere diğer görüş ve önerilerinin sorulduğu soruya verdikleri yanıtlar incelendiğinde ödevlerden genel anlamda memnun oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Konuya ilişkin bazı öğrenenlerin görüşleri şöyledir:

“Çok faydalıydı benim için. Yüksek lisans tezi için ön bir çalışma oldu. Doğru araştırma yapmayı öğrendim. Uygun görülen farklı bölümler için de bu dersin uygulanmasını tavsiye ederim. Ayrıca belirlenen konu başlık sayısının artırılarak kişilerin dersi/ödevi tercih ettiği başlıklarda yapmalarını tavsiye ederim.”

“Ödevlerin verilmesi öğrencilerin bölümleriyle ilgili daha fazla araştırma yapmalarına, sadece derse çalışıp sınava girmenin dışında öğrencilik deneyimi kazanmalarına aynı zamanda ödevin hazırlama aşamasında edinilen bilgi ve deneyimlerin öğrencilere bilgi ve beceri yönünden geliştirdiğini düşünmekteyim.”

“Bir üniversite öğrencisi olduğumu hissettim. Günümüzün geçerli referans sistemini öğrenmeye yönlendirildiğime şimdi memnunum. Not kaybettiğim yerleri ve sebeplerini şimdi biliyorum, sonradan öğrenmiş bulunuyorum”

“Ödevlerin 1. sınıftan itibaren olması gerektiğini düşünüyorum böylelikle sorumluluğun ve araştırmanın daha bir anlamlı, verimli ve öğretici olacağı kanaatindeyim”

Bazı öğrenenler ödev konularının seçmeli olarak kendilerine sunulmasını talep etmişlerdir. Buna ilişkin öğrenen görüşleri şöyledir:

“Belirli konular içinden ilgi alanına göre seçim yaptırılsak daha yararlı faydalı öğretici olurdu”.

Öğrenenlerin bazıları, uygulamanın danışmanlık sistemi aracılığıyla yürütülmesini önermiştir. Buna ilişkin bir öğrenenin görüşü şöyledir:

“Ödevlerde belirli sayıda öğrenci için danışman öğretim elamanı görevlendirmesi yapılabilir. Ödev hazırlanırken oluşan sorunlar ve ödev hazırlama esnasında yönlendirme yapılabilir”

Öğrenenler, ödevlerin puanlanması sonrasında kendilerine detaylı geri bildirim verilmesinin yararlı olacağını ifade etmişlerdir. Konuya ilişkin bir öğrenenin görüşü aşağıdaki gibidir:

“Daha ilgi çekici konular seçilebilir ve puanlama aşamasından sonra geri dönüş, bilgilendirme yapılabilir”

Öğrenenler kaynakça dâhil en fazla 1.200 kelimedenden oluşan ödevler hazırlamaktadırlar. Bazı öğrenenler bu sayıyı yeterli bulmamıştır. Kelime sayısının artırılmasının daha kapsamlı çalışmalar yapılmasını sağlayacağını ifade etmiştir. Buna ilişkin bir öğrenenin görüşü şöyledir:

“Kelime sayısı artırılarak ödevlerin geniş kapsamlı ve ayrıntılı olarak hazırlanmasına olanak tanınabilir.”

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada, açık ve uzaktan öğrenmede öğrenenlerin ödevlere ilişkin memnuniyetlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda Anadolu Üniversitesi Açıköğretim sisteminde öğrenim gören öğrenenlerin görüşlerine başvurulmuştur. Öğrenenlerin ödevlere ilişkin memnuniyetleri cinsiyet, yaş, almış oldukları ders değişkenleri açısından incelenmiştir. Araştırma sonuçları öğrenenlerin genel olarak ödevlerden memnun olduklarını ortaya koymuştur. Alanyazında bu sonucu destekleyen benzer çalışmalar bulunmaktadır. Duman (2020) yaptığı çalışmada öğrenenlerin uzaktan eğitim sürecinde ödev hazırlamaktan ve ödevlere dayalı olarak değerlendirilmekten memnun oldukları sonucuna ulaşmıştır. Şahin ve İnce (2019)

öğrenenlerin ödevlere karşı olumlu tutum içinde olduklarını, araştırmaya yönelik ödevlerin, öğrenenlerin gelişimlerine katkı sağladığını vurgulamıştır. Kofou'nun (2019), araştırmasında da bu sonuçla uyumlu olarak öğrenenlerin geniş bir yetenek yelpazesini ölçmesi nedeniyle ödevleri tercih ettikleri vurgulanmaktadır. Ayrıca ödevlerin açık ve uzaktan öğrenenlerin kuruma aidiyetlerini artırması açısından da önemli bir işlev gördüğü belirtilmektedir (Yıldız, 2020). Öte yandan öğrenenlerin, zaman alıcı ödevler nedeniyle açık ve uzaktan öğrenmeye ilişkin olumsuz tutum sergilediklerini gösteren çalışma sonuçları da bulunmaktadır (Aksu Dünya, Şahin ve Aybek, 2021; Cabı, 2016; Çelik-Eren, Korkmaz, Öz-Yıldırım ve Aydın-Avcı, 2021; Tüzün ve Yörük-Toraman, 2021). Bu nedenle açık ve uzaktan öğrenmede ödev tasarımının bu sonuçların göz önünde bulundurularak yapılmasında fayda vardır.

Yaş grupları ile öğrenenlerin ödevlere ilişkin memnuniyetleri incelendiğinde genç öğrenenlerin, yaşlı öğrenenlere göre ödevlerden daha memnun oldukları görülmüştür. İleri yaştaki öğrenenlerin yetişkin yaşama ilişkin sorumluluklarının fazla olması, dolayısıyla ödevleri hazırlamak için daha az zamana sahip olmaları bu memnuniyetsizliğin nedeni olabilir. Bununla birlikte ödevlerin hazırlanması ve sisteme yüklenmesinde bilgi iletişim teknolojilerinin kullanımının gerekmesi de bu sonuçta etkili olabilir. Bu kapsamda açık ve uzaktan öğrenmede ödev tasarımında teknolojik okuryazarlık yeterliliklerinin göz önünde bulundurulması yararlı olabilir. Yetişkin öğrenme kuramı ilkeleri bağlamında yetişkinlerin kendi öğretimlerinin değerlendirilmesine katılması, en çok kişisel ya da mesleki yaşamları ile ilgili konulara ilgi duyması, sorumlulukları ile ilgili bilgileri edinmeye daha fazla istek duyması ve sorunun çözümünü merkeze alması ödevlerin tasarımında göz önüne alınması gereken konulardır (Eyitayo, 2013). Ödevlerin tasarımında yaş faktörü dikkate alınarak hedef kitlenin öğrenme özellikleri belirlenmelidir. Öte yandan ödevlerin yanı sıra öğretim tasarımı da en küçük yaş ile en büyük yaş arasındaki eşitsizliğin mümkün olduğunca dengelenerek öğrenen özelliklerine yönelik uygun etkinlikler planlayarak yapılması önemlidir (Güler, 2017). Açık ve uzaktan öğrenme sistemiyle aynı ders içeriğinin farklı malzemelere dönüştürülüp sunulması yaş grupları arasındaki eşitsizliği giderebilir.

Etkileşimli dersler, özet içerikler, seslendirilmiş metinler, konu anlatımı videoları gibi farklı malzeme türleri her yaş grubunun ilgisini çekebilecek öğrenme malzemeleridir (Güler, 2017). Öğrenenlerin ödevleri, bu malzeme türlerine göre hazırlaması ve sunması açık ve uzaktan öğrenmede ödevlerin etkinliğini artırabilir.

Araştırma sonucunda öğrenenlerin ödevlere ilişkin memnuniyetlerinin almış oldukları dersler bazında farklılaştığı görülmüştür. Sosyolojide Araştırma ve Uygulamalar dersini alan öğrenenlerin ödevlere ilişkin memnuniyetlerinin, Tarih İncelemeleri dersi alanlara göre daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç Sosyolojide Araştırma ve Uygulamalar dersindeki ödev konusunun Tarih İncelemeleri dersindeki ödevin konusuna göre daha güncel olması ile açıklanabilir. Bu nedenle ödev konuları belirlenirken güncel, her yaş grubuna hitap edebilecek konuların göz önünde bulundurulması yararlı olabilir. Ayrıca, derslerin sözel ya da sayısal olması da öğrenenlerin ödevler konusundaki memnuniyetini etkilemektedir. Uzoğlu (2017) yapmış olduğu bir çalışmada bu duruma vurgu yapmaktadır.

Araştırmada, “diğer görüş ve öneriler” başlığında toplanan verilerde öğrenenler, ödevlerin puanlanması sonrasında kendilerine detaylı geri bildirim verilmesinin yararlı olacağını ifade etmişlerdir. Ödevlere; zamanında, kapsamlı ve yeterli geri bildirim verilmesi, Jumani vd., (2011) ile Kofou (2019)’nun da vurguladığı gibi öğrenenlerin daha etkili öğrenme gerçekleştirmeleri ve öğrenen-öğretici arasında nitelikli etkileşimi sağlamada oldukça önemlidir. Earl (2013), dersin sorumlusunun, ödevleri değerlendirdikten sonra öğrenenlere performansları hakkında geri bildirimde bulunulmasının, öğrenenler ve ders sorumluları arasındaki mesafeyi azalttığını ve onları öğrenme sürecinde daha aktif rol aldıklarını belirtmektedir. Benzer bir çalışmada Yıldız (2020), öğrenenlerin öğrenme sürecinde aktif olmak için ödevleri özellikle araştırma ödevlerinin verilmesi gerektiğini, böylece bireysel sorumluluk hissini oluşturulacağını ve kendilerini uzaktan öğrenme ortamlarına ait hissedeceklerini belirttiklerini ifade etmektedir. Ferrara ve Butcher (2012) öğrenenlerin hatalarını gösteren, ek kaynaklar konusunda rehberlik sunan ve düzeltmelerine rehberlik eden örnekler veya istemler içeren geri bildirimlerin önemini vurgulamıştır. Cabı da (2016), düzeltici geri

bildirimlerin öğrenenlerin güdülenmesinde etkili olduğunu belirtmiştir. Aynı zamanda Duman (2020) bireysel ödevlerin yanı sıra grup ödevlerinin de öğrenenler tarafından motive edici bir etkinlik olarak algılandığını, arkadaşlık ilişkilerinin gelişmesine ve sosyalleşmelerine katkıda bulunduğunu belirtmiştir. Bireysel ödevlerin yanı sıra grup ödevlerinin de tasarlanması öğrenen-öğrenen ve öğrenen-ders sorumlusu etkileşiminin artırılmasında etkili olabilir. Ancak ders sorumlularının iş yükü dağılımının eşit olmaması, iş ve kişisel yaşama ilişkin sorumluluklarının fazla olması gibi nedenlerle anında geri bildirim verilemeyebilir. Duman (2020) uzaktan öğrenenlerin ödevleri yaparken ders sorumlularından yeterince dönüt alamadıklarını ifade etmiştir. Bu bağlamda, ders sorumluları belirlenirken ders yükleri eşit dağıtılmalı, evde ya da iş yerinde erişim, alt yapı olanakları sağlanmalı ve öğrenenlere ödev hazırlama sürecine ilişkin duyurularla birlikte teknik hizmetin detayları ve bu hizmeti verecek kişilerin iletişim bilgileri paylaşılmalıdır. Bununla birlikte ders sorumlularının öğrenenlere ödevlerin hazırlanmasıyla ilgili verecekleri danışmanlık sürecinin takvimi çıkarılmalı ve öğrenenlerle paylaşılmalıdır. Böylece ders sorumlusu ve öğrenen sorumlulukları da net bir şekilde ortaya konulmalıdır. Wegmann ve McCauley (2007), uzaktan öğrenme ortamlarında her öğrenen ile haftada en az bir kez iletişim kurulması, e-postalarına 24 saat, ödevlerine ise beş iş günü içinde yanıt verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Öğrenenlerin ödev yazımına ilişkin süreçte ders sorumlusuna gönderdiği her e-posta mümkün olan en kısa sürede yanıtlanmalıdır.

Öğrenenlerin ödev hazırlama sürecinde bilimsel araştırma yapma ve araştırma sonucunda elde ettikleri bilgileri raporlama becerisi kazandıkları göz önünde bulundurularak bu yöndeki uygulama çalışmalarının etkili ve verimli bir biçimde sürdürülmesi önerilmektedir. Ödevlerin puanlanması sonrası, puanlayıcı geri bildirimlerinin öğrenenlerle paylaşılması uygulamanın etkinliğini artırabilir. Ayrıca puanlayıcıların geri bildirimleri biçimlendirici değerlendirme işlevini de yerine getirebilir. Bu sayede süreç odaklı değerlendirme gerçekleştirilebilir. Öte yandan öğrenenlere tek bir ödev konusu vermek yerine onların ilgi alanlarına uygun olabilecek alternatif konular arasından öğrenenlerin seçim yapması sağlanabilir. Aynı zamanda

öğrenenlere yukarıda da belirtildiği üzere ödev hazırlama sürecinde danışman atanabilir. Danışmanlar ödevlerin belirlenen dereceli puanlama anahtarlarına göre bilimsel araştırma sürecine uygun olarak hazırlanması konusunda öğrenenlere akademik destek sağlayabilir. Salgın döneminde zorunlu acil uzaktan eğitim uygulamalarının yapıldığı ve bu süreçte öğrenenlerin değerlendirilmesinde ağırlıklı olarak ödevlerin kullanıldığı göz önünde bulundurularak ödev tasarımı ve objektif değerlendirme konularında yeni çalışmaların yapılması da açık ve uzaktan öğrenmede ödevlerin etkinliğini artıracaktır.

KAYNAKLAR

- Akhter, N. , & Ali, A. (2016). Analysis of Assignments' Assessment for Distance Learners in Single Vs Dual Mode Institutions. *Bulletin of Education and Research* 38(2) 15-35.
- Aksu Dünya, B., Şahin, M. D., & Aybek, E. C. (2021). Yükseköğretimde uzaktan ölçme ve değerlendirme deneyimleri: Türkiye'den üç devlet üniversitesi örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 232-244.
- Ali, M., Mehmood, T., & Mahmood, Z. (2011). Role of assignment work in distance and non-formal mode of education. *IJONTE*, 2(1), 78–90.
- Bayazit, İ., Aksoy, Y., & Kırap, M. (2011). Öğretmenlerin Matematiksel Modelleri Anlama Ve Model Oluşturma Yeterlilikleri. *NWSA: Education Sciences*, 6(4), 2495-2516.
- Baykul, Y., Gelbal, S., & Kelecioğlu, H. (2001). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: MEB yayınları
- Buttner E. H., & Black, A. N. (2014). Assessment of the effectiveness of an online learning system in improving student test performance. *Journal of Education for Business*, 89(5), 248- 256.
- Büyüköztürk, Ş.(2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*.(22.bas.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık. Ankara.
- Cabı, E. (2016). Uzaktan Eğitimde E-Değerlendirme Üzerine Öğrenci Algıları. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 6(1) 94-101.
- Çelik-Eren, D., Korkmaz, M., Öz-Yıldırım, Ö., & Aydın-Avci, İ. (2021). Covid-19 Pandemi Sürecinde Hemşirelik Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Karşı Tutum ve Memnuniyet Düzeyleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 24(2) 246-254. DOI: 10.17049/ataunihem.862820
- Duman, S.N. (2020). Salgın Döneminde Gerçekleştirilen Uzaktan Eğitim Sürecinin Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1) 95-112. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.768887>
- Earl, K. (2013). Student views on short-text assignment formats in fully online courses. *Distance Education*, 34(2), 161–174, doi.org/10.1080/01587919.2013.793639.
- Eyitayo, O. (2013). Using adult learning principles as a framework for learning ICT skills needed for research projects. *Journal of Information Technology Education: Innovations in Practice*, 12(1), 73-89.
- Ferrara, L. A., & Butcher, K. R. (2012). Exploring students' perceived needs and ideas about feedback in online learning environments. *International Journal of Cyber Behavior, Psychology, and Learning*, 2, 48–70. doi:10.4018/ijcbpl.2012040104
- Gibbs, G., & Simpson, C. (2005). Conditions under which assessment supports students' learning. *Learning and Teaching in Higher Education*, 1, 3-31.

- Güler, C. (2017). Açık ve uzaktan öğrenmede bireysel farklılık olarak yaş. *AUAd*, 3(3),125-145.
- Gündüz, A., Aydemir, M., & Karaman, S. (2018). Eş-Zamanlı Sanal Sınıf Ortamındaki Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Sosyal Bulunuşluk Düzeylerinin Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 8(2), 83-95.
- Jumani, N. B., Rahman, F., Iqbal, A., & Chisti, S. H. (2011). Factors to improve written assignments in Pakistan. *Asian Journal of Distance Education*, 9(1), 4-13.
- Jung, I. (2012). Asian Learners' Perception of Quality in Distance Education and Gender Differences. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 13(2), 1-25. <https://doi.org/10.19173/irrodl.v13i2.1159>
- Kan, A. (2017). Ödev ve projeler. Hakan Atılğan (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (s. 234-258), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Karasar, N. (2002). Bilimsel Araştırma Yöntemi. *Nobel Yayın Dağıtım*, 11. Baskı. Ankara.
- Kofou, I. (2019). A pilot study on conditions under which assessment of and feedback on written assignments affect learning. *Research Papers in Language Teaching and Learning*, 10(1) 117-133.
- Kutlu, H., Doğan, C. D., & Karakaya, İ. (2009). *Öğrenci Başarısının Belirlenmesi Performansa ve Portfolyoya Dayalı Durum Belirleme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Macdonald, J. (2004). Developing competent e-learners: The role of assessment. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 29(2), 215-226.
- Marley, J. L. (2007). Gender Differences and Distance Education: Major Research Findings and Implications for LIS Education. *Journal of Education for Library and Information Science*, 48(1), 13-20. <http://www.jstor.org/stable/40324317>
- Martell, K., & Calderon, T. (2005). Assessment of student learning in business schools: What it is, where we are, and where we need to go next. In K. Martell & T. Calderon, *Assessment of student learning in business schools: Best practices each step of the way* (Vol. 1, No. 1, pp. 1-22). Tallahassee, Florida: Association for Institutional Research.
- Moskal, B. M., & Leydens, J. A. (2000). Scoring Rubric Development: Validity and Reliability. *Practical Assessment, Research & Evaluation*. 7 (10).
- Orlich, D., Harder, R., Callahan, R., & Gibson, H. (2004) *Teaching strategies: A guide to better instruction*. New York:Houghton Mifflin.
- Pandey, S., & Parveez, M. (2006). *Monitoring learner support services*. In S. Garg, V. Venkaiah, C. Puranik & S. Panda (Eds.). *Four Decades of Distance Education in India*. Mumbai: Viva Books Pvt. Ltd.
- Schulze, S. (2009). Teaching Research Methods in a Distance Education Context: Concerns and Challenges. *South African Journal of Higher Education*, 23(5),

- 992-1008. Retrieved October 20, 2020
from <https://www.learntechlib.org/p/51149/>.
- Şahin, V., & İnce, Z. (2019). Coğrafya Bölümü Öğrencilerinin Ödev Destekli Öğretim Üzerine Görüşleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 9(4), 696-707. DOI: 10.24315/tred.518571
- Taplin, M. (2000). Problems experienced by female istance education students of IGNOU: Why do some consider dropping out while others decide to stay? *Indian Journal of Open Learning*, 9(2), 191-210.
- Tuncel, G. (2011). Sosyal Bilgiler Dersinde Rubriklerin Etkili Kullanımı. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 23,213-233.
- Tüzün, F., & Yörük-Toraman, N. (2021). Pandemi döneminde uzaktan eğitim memnuniyetini etkileyen faktörler. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 14(3), 822-845.
<http://doi.org/10.25287/ohuiibf.780189>.
- Uzoğlu, M. (2017). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(16), 335-351. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ksbd/issue/31387/343531>
- Wegmann, S.J., & McCauley, J.K. (2007). *Can you hear us now? Stances towards interaction and rapport. online education for lifelong learning*. Ed: Yukiko Inoue. Information Science Publishing. p. 29-50.
- Yıldız, E. (2020). Çevrimiçi öğrenme ortamlarında uzaktan eğitim öğrencilerinin topluluk hissine etki eden faktörlerin incelenmesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi-Journal of Qualitative Research in Education*, 8(1), 180-205.
doi:10.14689/issn.2148-2624.1.8c.1s.9m

ORCID

Belgin BOZ YÜKSEKDAĞ <https://orcid.org/0000-0003-2862-3544>

Ali İhsan İBİLEME <https://orcid.org/0000-0002>

Nejdet KARADAĞ <https://orcid.org/0000-0002-9826-1297>

SUMMARY

Introduction

Open and distance education system; it is structured on certain components such as training material, method, communication, support and evaluation. Among these components, assessment is of particular importance in determining the direction of learners' effort and providing a channel of communication between learners and educators. Homework is an indispensable activity of the teaching and learning process, as most of the distance learners' learning takes place through homework and is an essential component of the formative assessment process in the distance education system.

Methodology

The purpose of this research is to examine students' satisfaction with homework in open and distance learning. The sample of the research consists of 486 learners who took the courses of Literary Text Analysis, Philosophical Research and Writing, Research and Applications in Sociology, and History Studies in which the assessment of learners is carried out entirely with homework in Anadolu University Open Education System since the 2017-2018 academic year. The research is designed in scanning model, quantitative and singular design. The data in the study were collected with an online measurement tool. The reliability coefficient of the applied measurement tool is 0.84. According to the factor analysis results to test the construct validity, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)= 0.82 and Bartlett test $\chi^2= 1944,141$; It was found with $p= 0.000$. In the research, the factor structure of the measurement tool was determined by principal component analysis, and a single factor structure was obtained. Factor loading values were found to be .685 and above. The variance rate explained for a single factor is 59.254%. The views of the learners were examined in terms of age, gender and course taken variables. The satisfaction of the learners was examined in terms of age, gender and course taken variables.

Findings

According to the t test, there is no significant difference between genders in the answers given to the questionnaire questions. In other words, there was no statistically significant difference in the answers given by both women and men to the questions ($t=,560$; $p>.05$).

As a result of one-way analysis of variance, a significant difference was found between age and scale total score [$F(5,480)=2.198$, $p<.05$]. According to the Post Hoc test, it was observed that this difference was between the age group of 23-28 and the group aged 47 and above. Students aged 23-28 are more satisfied with homework than learners over the age of 47. In addition, it was examined whether learners' satisfaction with homework differed according to the courses they took. According to one-way analysis of variance, a significant difference was found between the courses taken by the learners and the total score of the scale [$F(3,477)=2.888$, $p<.05$]. According to the Post Hoc test, it is seen that this difference is between the "Research and Applications in Sociology" course and the "History Studies" course. Students who take Research and

Applications in Sociology course are more satisfied with homework than those who take History Studies course.

Discussion

In this study, it was aimed to determine the satisfaction of the students with the homework in open and distance learning. In this context, the opinions of learners studying in Anadolu University Open Education System were taken. Students' satisfaction with homework was examined in terms of gender, age, and course variables. The results of the research revealed that the learners were generally satisfied with the homework. There are similar studies in the literature that support this result. Duman (2020) concluded in his research that learners are satisfied with preparing homework and being evaluated based on homework during the distance education process. Şahin and İnce (2019) emphasized that learners have a positive attitude towards homework and that research-oriented homework contributes to the development of learners. It is also stated that homework has an important function in terms of increasing the belonging of open and distance learners to the institution (Yıldız, 2020). On the other hand, there are also study results showing that learners have negative attitudes towards open and distance learning due to time-consuming homework (Çelik-Eren, Korkmaz, Öz-Yıldırım and Aydın-Avcı, 2021; Aksu Dünya, Şahin and Aybek, 2021; Tüzün and Yörük-Toraman, 2021; Cabı, 2016). For this reason, it is beneficial to design homework in open and distance learning by considering these results. When age groups and learners' satisfaction with homework were examined, it was seen that young learners were more satisfied with homework than older learners were. The reason for this dissatisfaction may be that older learners have more responsibilities for adult life and therefore have less time to prepare their homework. In addition, the necessity of using information and communication technologies in the preparation and uploading of the assignments to the system may also be effective in this result. In this context, it may be useful to consider technological literacy competencies in homework design in open and distance learning. The learning characteristics of the target audience should be determined by considering the age factor in the design of the homework. Transforming and presenting the same course content into different materials with the open and distance learning system can eliminate the inequality between age groups. Different types of materials such as interactive lessons, summary contents, voiced texts, lecture videos are learning materials that can attract the attention of all age groups (Güler, 2017). Students' preparing and presenting assignments according to these types of materials can increase the effectiveness of homework in open and distance learning. As a result of the research, it was seen that the satisfaction of the learners with the homework differed according to the courses they took. It was determined that the students who took the Research and Applications in Sociology course were more satisfied with the homework than those who took the History Studies course. This result can be explained by the fact that the subject of the homework in the Research and Applications in Sociology course is more up-to-date than the topic in the History Studies course. For this reason, it may be useful to consider current topics that can appeal to all age groups when determining homework topics. In the data collected under the title of "other opinions and suggestions", the learners stated that it would be beneficial to give them detailed feedback after the assignments were scored. Giving timely, comprehensive and adequate feedback to the assignments is very important for learners to learn more effectively and to provide qualified

interaction between the learner and the teacher (Jumani et al. 2011; Kofou 2019). Ferrara and Butcher (2012) emphasized the importance of feedback that includes examples or prompts that show learners' mistakes, provide guidance on additional resources, and guide their correction. While determining the lecturers, the course load should be equally distributed, access and infrastructure facilities should be provided at home or at work, and the details of the technical service and the contact information of the people who will provide this service should be shared with the announcements regarding the homework preparation process. In addition, the calendar of the counseling process that the instructors will give to the learners regarding the preparation of the assignments should be prepared and shared with the learners. Thus, the responsibilities of the lecturer and the learner should be clearly stated.

Considering that compulsory emergency distance education applications are made during the epidemic period and homework is mainly used in the evaluation of learners in this process, new studies on homework design and objective evaluation will also increase the effectiveness of homework in open and distance learning.

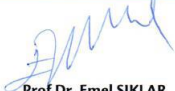

EK-1

Evrak Kayıt Tarihi: 14.09.2020 Protokol No: 53864

Tarih: 29.09.2020

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERÎ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
KARAR BELGESİ

ÇALIŞMANIN TÜRÜ:	Araştırma Projesi
KONU:	Sosyal Bilimler
BAŞLIK:	Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Ödev-Proje Dersleri Uygulamasının Değerlendirilmesi
PROJE/FEZ YÜRÜTÜCÜSÜ:	Dr. Öğr. Üyesi Belgin BOZ YÜKSEKDAĞ
TEZ YAZARI:	-
ALT KOMİSYON GÖRÜŞÜ:	-
KARAR:	Olumlu
 Prof. Dr. Emel ŞIKLAR (Başkan-İkt. ve İdari Bil. Fak.)	
 Prof. Dr. T. Volkan YÜZER (Başkan Yardımcısı-Açıköğretim Fak.)	 Prof. Dr. Esra CEYHAN (Eğitim Fak.)
 Prof. Dr. Hayri ESMER (Güzel Sanatlar Fak.)	 Prof. Dr. M. Erkan ÜYÜMEZ (İkt. ve İdari Bil. Fak.)
 Prof. Dr. Handan DEVECİ (Eğitim Fak.)	 Prof. Dr. Oktay Cem ADIGÜZEL (Eğitim Fak.)